

kus heraldský - heraldský kus

kustód - 1.dozorca, správca v *galériách, múzeách*; správca *zbierok*, zvyčajne s vysokoškolským vzdelaním v oblasti *kunsthistorie*; *kunsthistorik*; porovnaj *kurátor výstavy umenia*
2.*kustos*

Kustodiev Boris Michajlovič - (†1927); ruský maliar a scénograf; pozri *ruskí maliari 19.st.*, *ruskí maliari 20.st.*, *ruskí návrhári scénickí*, *ruskí umelci*

https://en.wikipedia.org/wiki/Boris_Kustodiev

B. Kustodiev: Mlátenie (1908)

B. Kustodiev: Kupcova žena pijúca čaj (1918)

B. Kustodiev: Ruská Venuša (1925-1926)

B. Kustodiev: Kráska (1915)

B. Kustodiev: Maslenica - Posledné dni fašiangov (1903)

B. Kustodiev: Palacinkový utorok – fašiangy (1919)

B. Kustodiev: Ukážka v kabíne (1916-1920)

B. Kustodiev: Boľševik (1920)

kustos/kustod - v stredovekej *kníhtlači* slabika, slabiky, celé slovo, ktorým začínala stránka nasledujúcej zložky knihy; býval umiestený dole na zložke a umožňoval správne radenie zložiek knihy pred zavedením číslovania strán (pozri *paginácia*, *fóliové číslovanie*); tento spôsob prvý raz použitý v talianskej tlači koncom 15.st.; v stredovekom písomníctve kustos je označenie zložky, *hárku*, listu číslom alebo písmenom; u starej *tlač*e sa volá *reklamanta*

kusudama - jap. 薬玉 – „rozsvietená guľa“; typ modulárneho origami (tiež 3D origami); papierový model zvyčajne (ale nie vždy) vytvorený zošitím viac identických pyramídových jednotiek tak, aby spolu vytvárali guľovitý tvar (obvykle štylizované kvety zložené zo štvorčekov papiera; striedavo môžu byť jednotlivé časti zlepené; kusudama pochádza z dávnej japonskej kultúry, kde boli použité pre kadidlo a zmesi; možno pôvodne išlo o skutočné kytice kvetov alebo bylínok; slovo samo o sebe je kombinácia dvoch japonských slov kusuri – „medicína“ a tama – „guľa“; teraz sú obvykle používané ako dekorácia alebo ako darček; kusudama je dôležitá vo vývoji origami najmä ako predzvesť modulárneho typu origami, za ktorý je často zamieňaná, lebo jednotlivé diely sú tiež lepené; v prípade kusudama ale ide o *rezaný papier* (rezanie závitov); moderní majstri kusudama skladajú tvary aj bez rezania, lepenia alebo šitia, s výnimkou remienka; pozri *origami*, *papierové umenie*, *ručné práce*

<https://en.wikipedia.org/wiki/Kusudama>

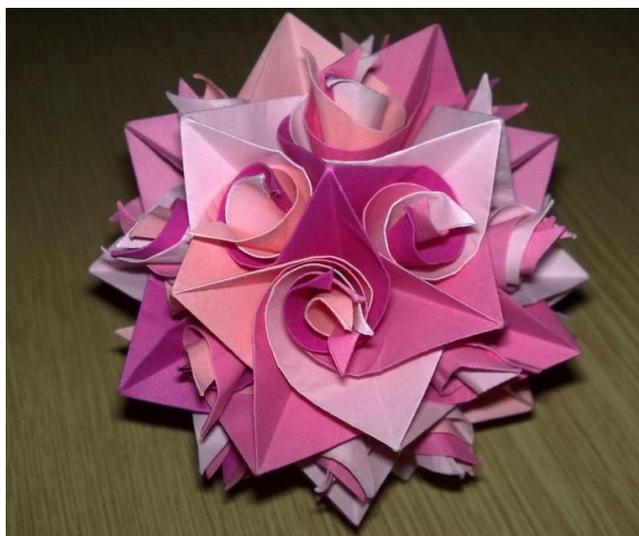
Hviezdicová guľa kusudama

Kusudama

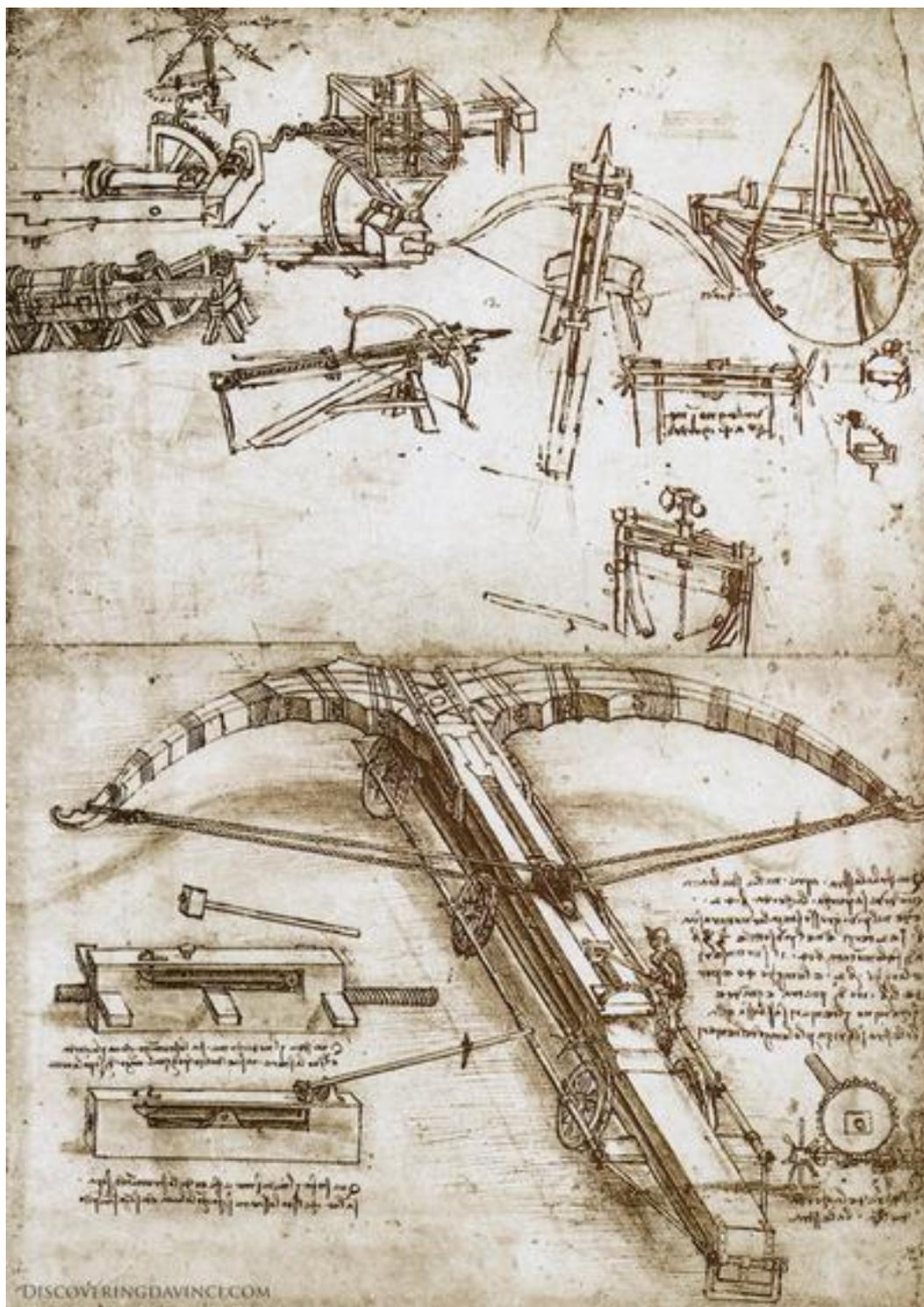

Kusudama

Kvetinová guľa kusudama

kuša - pozri *zbraň*

Leonardo da Vinci: Kuša (návrh, 15.st.)

Boj draka na zemi proti potomstvu zachovávajúcemu Božie prikázania (Apokalypsa 'Queen Mary, 14.st.)

Majster amsterdamského kabinetu: Šebastián s lukostrelcami (suchá ihla, 1475-1480)

Ch. Weigel st.: Výrobca kuší (medirytina, 1698)

U. Kuniyoshi: Kuše (19.st.)

kušánske umenie - názov podľa dynastie Kušanov (dynastia dosiaľ neznámeho pôvodu, ktorá po presídlení z *Kábulu* do Pésávaru podnikala útoky do údolia *Gangy* a r.250 podľahla perzskej dynastii *Sásánovcov*); *budhistické umenie* v rozmedzí 50 pr.Kr.-r.300 po Kr. v historickej oblasti dnešného *Pákistánu* a časti strednej Ázie, najmä v pésávárskej oblasti; *Buddha* zobrazovaný už nie ako symbol, ale ľudská postava v polohe sediaceho *jogína*, v rehoľnom rúchu a znakmi božskosti: výčnelok hlavy (všetko slyšiaci, všetko vidiaci, vševědiaci), dolu pretiahnuté ušnice, chumáčik vlasov *úrnu* medzi obočím, neskoršie v podobe bodu na čele zastupujúci *tretie oko*; dôležité zobrazovanie *bódhisattvov*; v kušánskej oblasti sa vytvorila jedna z troch budhistických umeleckých škôl: *Mathurská škola*, ktorá však presahuje dĺžkou svojho pôsobenia (2.-5.st.) časový horizont kušánskeho umenia; pozri *indické umenie*

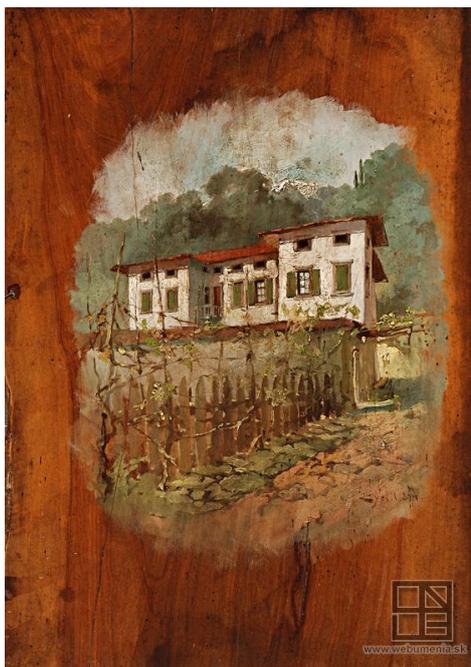
kušanovická skupina - názov podľa Kunštatovic v *Zakarpatskej Ukrajine*; *archeologická skupina* severothráckej kultúry *doby železnej* zo 7.-3.st.pr.Kr.; rozšírená aj na východnom *Slovensku*; *žiarové hroby*; pozri *Thrakia*

kutabe - jap. 白沢?; tiež *hakutaku* (白沢); japonské monštrum, v Číne známe pod menom *bai ze/baize*; monštrá *kutabe* podľa legendy sa nachádzajú na vrchu *Tate* v prefektúre *Toyama* a sú schopné predvídať sucha a neúrodu plodín v najbližších rokoch; *Hakutaku* tiež vyzerá ako byvol, ale s očami 9 a 6 rohy, posedenie pod stromom; niekedy vyzerá ako 8 rohý lev; *hakutaku* je veľmi inteligentný, rozumie a reaguje na ľudskú reč

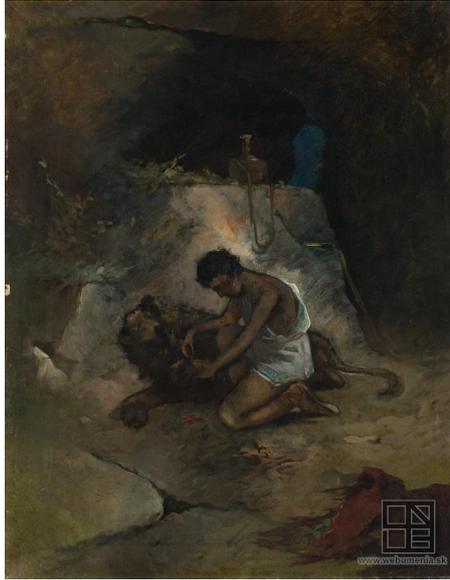
Hakutaku

Kutlík Cyril - (†1900); slovenský maliar a ilustrátor, výtvarný pedagóg a zakladateľ prvej maliarskej školy v Belehrade; jeho dielo pozostáva z historických malieb, portrétov, religióznych a alegorických kompozícií, zo *žánrových* motívov a v menšej miere aj krajínok a zátiší; venoval sa tiež *ilustráciám*, najmä pre české a slovenské cirkevné periodiká a národné kalendáre; vytvoril hlavičky časopisov v Čechách a v Srbsku; pohľadnice s jeho návrhmi vyšli v Prahe, Ružomberku a Belehrade; medzi Kutlíkových žiakov patrili neskorší známi srbskí výtvarníci, ako Nadežda Petrović, Borivoje Stevanović, Dragomir Glišić, Ljubomir Ivanović a predstavitelia tzv. srbského impresionizmu Kosta Miličević a Milan Milovanović

C. Kutlík: Dom v stráni
C. Kutlík: Mních

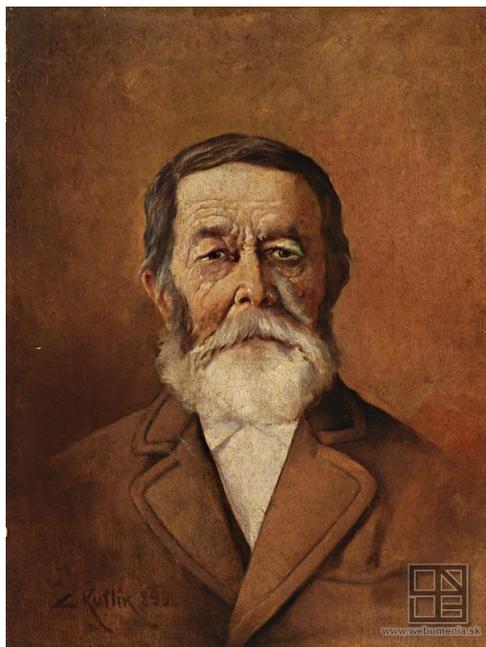

C. Kutlík: Sv. Gerazim

C. Kutlík: Pri ohníku
C. Kutlík: Drotárik

C. Kutlík: Podobizeň J. Surženého

C. Kutlík: Štúdia sediaceho starca

kutňa - typ *mníšskeho* vrchného odevu, často s kapucňou, previazaný *cingulom*; podobne ako *sutana* a *talár* bola kutňa odvodená z antickej *tuniky*; pozri *ornát*

kútová klenbička - *klenbička kútová*

kútové rebro - *rebro kútové*

Kutzer Ernst - (†1965); rakúsky maliar, grafik a ilustrátor kníh; pozri *ilustrátori rozprávok*

[https://de.wikipedia.org/wiki/Ernst_Kutzer_\(Illustrator\)](https://de.wikipedia.org/wiki/Ernst_Kutzer_(Illustrator))

E. Kutzer: Divý hon (20.st.)

kuvik - český výraz *sýček*; v symbolike nie vždy odlišovaný od *sovy*

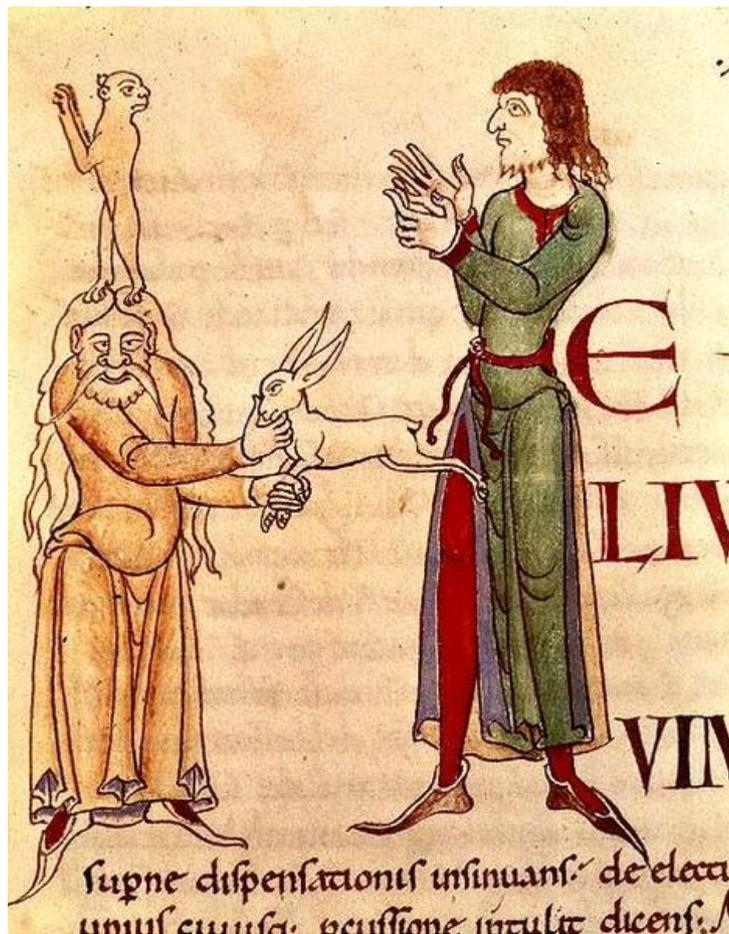
Biedermann v súvislosti s heslom *sova*: v ľudových *poverách* majú sova a kuvik negatívnu úlohu; je to najmä pre ich nočný let (svetloplachosť) a samotársky spôsob života, nehlučný let a kvílivý hlas (vták smrti), čím reprezentujú odklon od duchovného svetla; patria k atribútom *bosoriek*; súčasne sú však pozitívnym symbolom Ježiša Krista v Noci nárekov a smrti (pozri *Agónia v Getsemanskej záhrade*); *Hohberg* (†1675) píše o útočnosti denných vtákov pri zjavení sa nočného tvora: „ak kídeľ vtákov objaví kuvika, napadne ho zobákom a vreskom; ak raz otvorí svet závorý kostolov, dobyje ich vraždou a tyraniou“

Becker súvislosti s heslom *sova*: v kresťanskej symbolike, napr. vo *Physiologu*, ktorý vlastne hovorí len o kuvikovi, sa objavuje ako negatívny obraz duchovnej temnoty

-www v súvislosti s heslom *sova*: sova, kuvik, *výr* ukazujú na blížiacu sa *nebezpečenstvo*

pozri atribúty, symboly, alegórie a prirovnania; vták

kúzelníctvo, kúzelník, kúzlo - pozri *Hermogenes*; *imelo*; *mágia*; *čary*, *čarodejníctvo*; *krotiteľstvo*

Iniciála H s dvoma kúzelníkmi (Morality ku Knihe Jóbovej od pápeža Gregora Veľkého, burgundská škola, 12.st.)

Autor neuvodený: Pouličný kúzelník na javisku robí triky s tromi šálkami na stole (1755-1771)

Neznámy autor: Satirický obrázok s vydeseným gentlemanom v magickom kruhu a kúzelníkovi ovládajúcim démonické bytosti (1720)

kúzelníčka z Endoru - postava *Starého zákona*, čarodejnica z Endor (Ein-Dor); na žiadosť kráľa *Saula* v predvečer rozhodujúcej bitky s *Filištíncami* vyvolala duch zosnulého proroka *Samuela*, aby predpovedal Samuelov osud; Saul bude v bitke usmrtený

http://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D1%8D%D0%BD%D0%B4%D0%BE%D1%80%D1%81%D0%BA%D0%B0%D1%8F_%D0%B2%D0%BE%D0%BB%D1%88%D0%B5%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D1%86%D0%B0

N. N. Ge: Saul a čarodějnice z Endoru (1857)

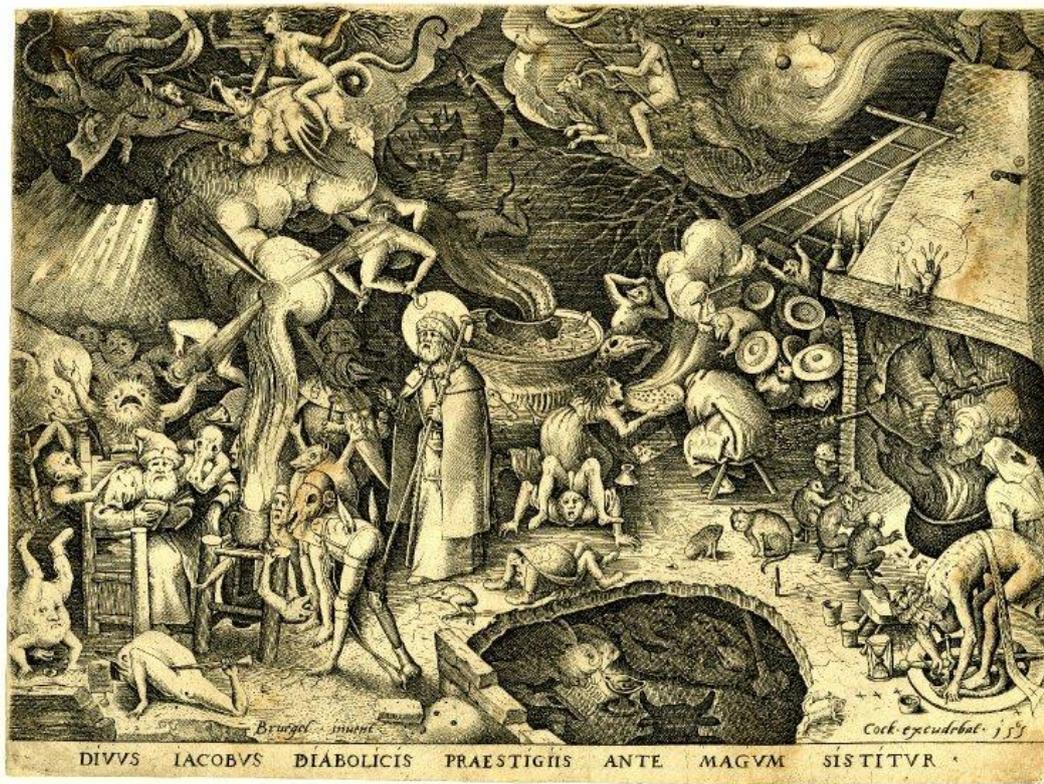

D. N. Martynov: Čarodějnice z Endoru vyvoláva tieň Samuela (1857)

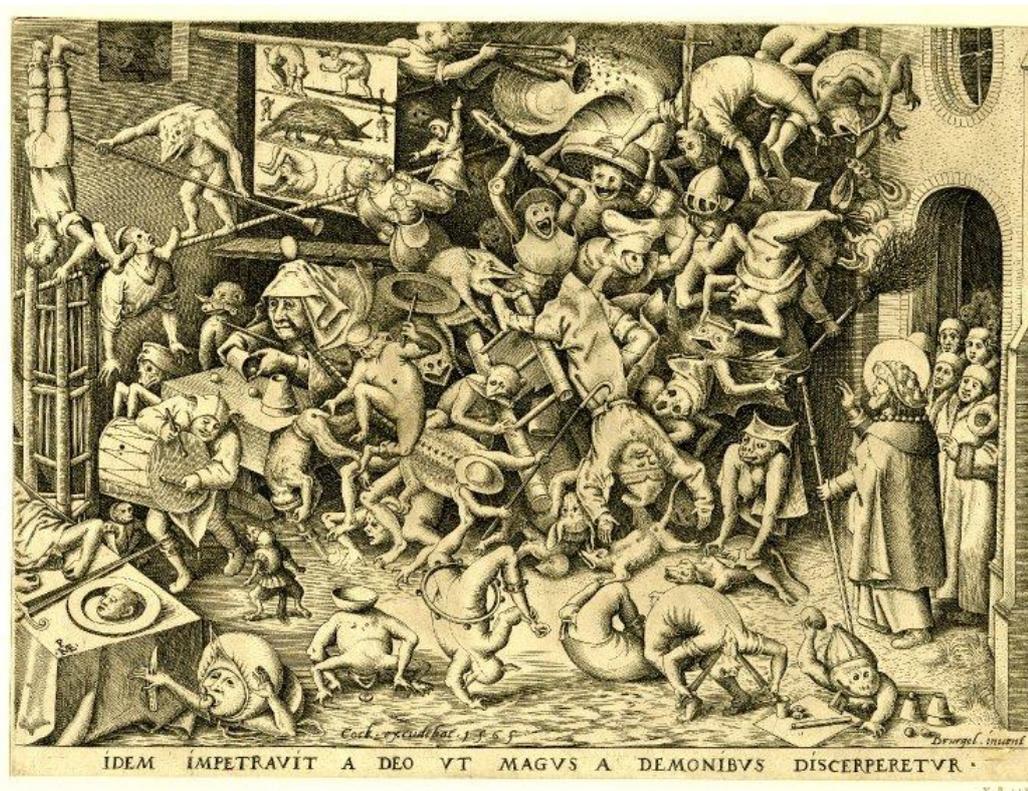
kúzelník Hermogenes - kúzelník, ktorého obrátil na vieru a pokrstil *Jakub Starší*, keď predtým vyskúšali svoje schopnosti; porovnaj *Šimon Kúzelník*; nie je biblickou postavou, ale súčasťou stredovekých legiend

M. Caldenbach: Jakub starší a diabli Hermogenesa (16.st.)

Podľa P. Bruegela st.: Sv. Ján a kúzelník Hermogenes

Podľa P. Bruegela st.: Pád kúzelníka Hermogenesa

Kuznecov Nikolaj - (†1929); ruský maliar

N. Kuznecov: Portrét umelca V. M. Vasnecova (1891)

Kuznitsky Lydia -

http://he.wikipedia.org/wiki/%D7%9C%D7%99%D7%93%D7%99%D7%94_%D7%A7%D7%95%D7%96%D7%A0%D7%99%D7%A6%D7%A7%D7%99

Kuzunoha – japon. 葛の葉; tiež písaný Kuzum-no-Ha; názov populárnej postavy *Kitsune* v *japonskom folklóre*; jej meno znamená „kudzu list“

<http://en.wikipedia.org/wiki/Kuzunoha>

K. Utagawa: Kitsune Kuzunoha (19.st.)

kuželka - český výraz pre *baluster/panenku*

kužel' - oblé teleso, ktoré je ohraničené časťou kužeľovej plochy (plášť kužeľa) a časťou roviny (podstava kužeľa); pozri *klenba priečnicková; kónický, matematika, geometria*

kužel' rotačný - *kužel'*, ktorého podstavná hrana je *kružnica* a spojnica stredu kružnice a vrcholu je kolmá k podstave; pozri *geometria*

kužel'osečka - tiež *elipsa*; prienik rotačnej kužeľovej plochy s rovinou neprechádzajúcou jej vrcholom; pozri *matematika; geometria; Hypantia*

kužel'ovitý - *kónický*

kužel'ový vlys - *vlys kužel'ový*

kü - čínsky hrniec s dvoma uchami a vekom; pozri *čínske umenie; nádoby*

Kühmayer Leo (†2008); rakúsky maliar, učiteľ a odborný inšpektor vo Viedni; jeho abstraktné a abstrakcionistické obrazy z pozadí ktorých cítiť realistický impulz, dlho poznala iba jeho najbližšia rodina; pozri *rakúski maliari*

<http://www.salzburgmuseum.at/447.html>

L. Kühmayer: Loferer Steinberge (akvarel, 1994)

L. Kühmayer: Partia z Tennengebirge (akvarel, 1994)

Kühmayer Róbert - (†1972); slovenský sochár; o jeho živote nie je veľa informácií; ako 16-ročný odišiel pracovať do sochárskej dielne Josefa Valentina Kassina (†1931) vo Viedni; po piatich rokoch, v roku 1904, sa vrátil do Bratislavy; vďaka štipendiu, ktoré získal od mesta, študoval v rokoch 1907 – 1910 na Vysokej škole výtvarných umení v Budapešti, v ateliéri bratislavského rodáka Bélu Radnaiho (Rauscha); v snahe zdokonaľiť svoje doterajšie vedomosti sa rozhodol stráviť dva roky

(1911 – 1912) v umeleckom centre Európy, v Paríži; nastúpil na súkromnú akadémiu Julian a stal sa žiakom profesora Raoula Verleta; po parížskom pobyte sa v roku 1912 vrátil do rodného mesta Bratislavy, kde žil a tvoril až do roku 1945, keď emigroval do Viedne; v Bratislave sa Kühmayer zapájal do kultúrneho diania, od roku 1913 až do roku 1939 bol členom Bratislavského umeleckého spolku (*Pressburger Kunstverein*, Pozsonyi Képzőművészeti Egyesület); sochárska tvorba Kühmayera súvisela predovšetkým s bratislavským kultúrnym prostredím; jeho súčasníkmi boli Alojz Rigele (†1940) a Jozef Arpád Murman (†1944); ich odborné štúdium a umelecké začiatky sa viažu k obdobiu monarchie; zrelá fáza spadá približne do obdobia prvej Československej republiky; okrem toho ich spájala aj príslušnosť k Bratislavskému umeleckému spolku; Kühmayerove diela vychádzajú z tilgnerovských výtvarných princípov; sám autor je príkladom toho, že pobyt v Paríži, mekke moderného umenia 20.st., ešte nie je zárukou toho, že v umelcovej tvorbe sa prejaví vzťah k experimentom moderného sochárstva; konzervatívne ovzdušie akadémie Julian, predchádzajúce školenie či jeho umelecké čítanie mu možno nedovolili prekročiť hranice oficiálne uznávaného vkusu; aj keď v niektorých komorných sochách ženských aktov cítiť *maillolovského* ducha; od dvadsiatych rokov mala v jeho tvorbe dominujúce postavenie komorná plastika; portréty, ale najmä ženský akt, ktorý už natrvalo ostal stredobodom jeho tvorivého záujmu, či už v plne plastickej, alebo reliéfnej podobe; Kühmayer sa priklonil k neexpresívnej línii sochárskeho prejavu; pri ženských postavách volil väčšinou statický pokoj a vyrovnanosť; časom sa nevyhol stereotypu opakujúcich sa schém; najmä v niektorých reliéfoch z obdobia okolo roku 1936 badáme zosilnenie lyrického akcentu a postupné zjednodušovanie foriem; z jeho najznámejších prác je Kačacia fontána z roku 1914 a socha Barololamača pre *Piešťany* z r.1933; pozri *Kunstverein/Presburger Kunstverein*

V roku 1907 vytvoril svoju prvú monumentálnu prácu – reliéf *Nechajte maličkých ku mne prísť*, Priamo z parížskeho pobytu sa zachovalo len jedno jediné dielo – *Boj kentaura s Lapithom* z roku 1911.

https://www.google.sk/search?q=K%C3%BChmayer+R%C3%B3bert&esv=2&biw=1857&bih=995&tbn=isch&imgil=eZqiFID00yINM%253A%253BotLLd6JcK4rhcM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fwww.voxo.eu%25252Fjesenskeho%25252F&source=iu&pf=m&fir=eZqiFID00yINM%253A%252CotLLd6JcK4rhcM%252C_&usg=__7PNVQ2gbCWGRdzK-OakOZZ8NRY4%3D&ved=0CEsQyjc&ei=8YztVIysCcz8UIneg6gO#imgdii=&imgrc=eZqiFID00yINM%253A%3BotLLd6JcK4rhcM%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.voxo.eu%252Fjesenskeho%252Fimages%252F201301182042143.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.voxo.eu%252Fjesenskeho%252F%3B750%3B500

R. Kühmayer: Nechajte maličkých ku mne prísť (reliéf, 1907)

R. Kühmayer: Boj kentaura s Lapithom (1911)
R. Kühmayer: Barlolamač (1933)

R. Kühmayer: Kačacia fontána (1914)

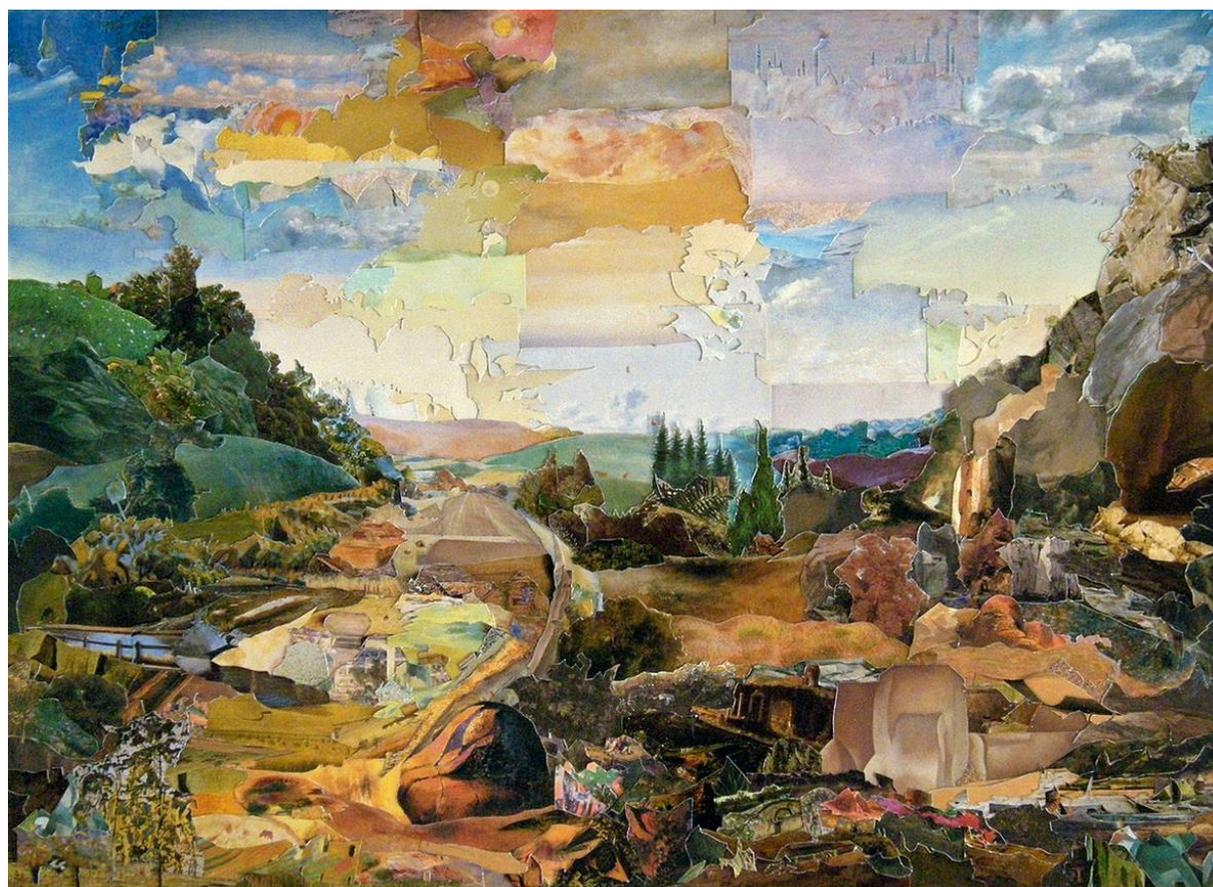
Kühne Hendrikje - (*1962); švajčiarska umelkyňa; spolu s *Beat Kleinom* (*1956) tvorí umeleckú dvojicu, ktorá sa realizuje v rôznych technikách, najmä koláži z obrazov a sôch, videoart a d'.; spoločná umelecká činnosť začala r. 1998; Hendrikje Kühne absolvovala kurzy na Vysoké škole dizajnu v Bazileji (teraz vysoká škola umenia a dizajnu), prednášky University-Essen University o výtvarnom umení; 1986-1988 pracovala v maliarskom triede opäť na Vysoké škole dizajnu v Bazileji a ukončila štúdium s diplomom učiteľky kreslenia Didaktikum z Aarau; 1996 Hendrikje Kühne získala štipendium pre štúdium na Cité Internationale des Arts v Paríži; postgraduálne štúdium dizajnu, umenia a inovácie na Univerzite umenia a dizajnu v Bazileji a následne v rokoch 2004 až 2006;

http://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Artists_from_Switzerland#mediaviewer/File:K%C3%BChneKlein_PeopleForeground.jpg

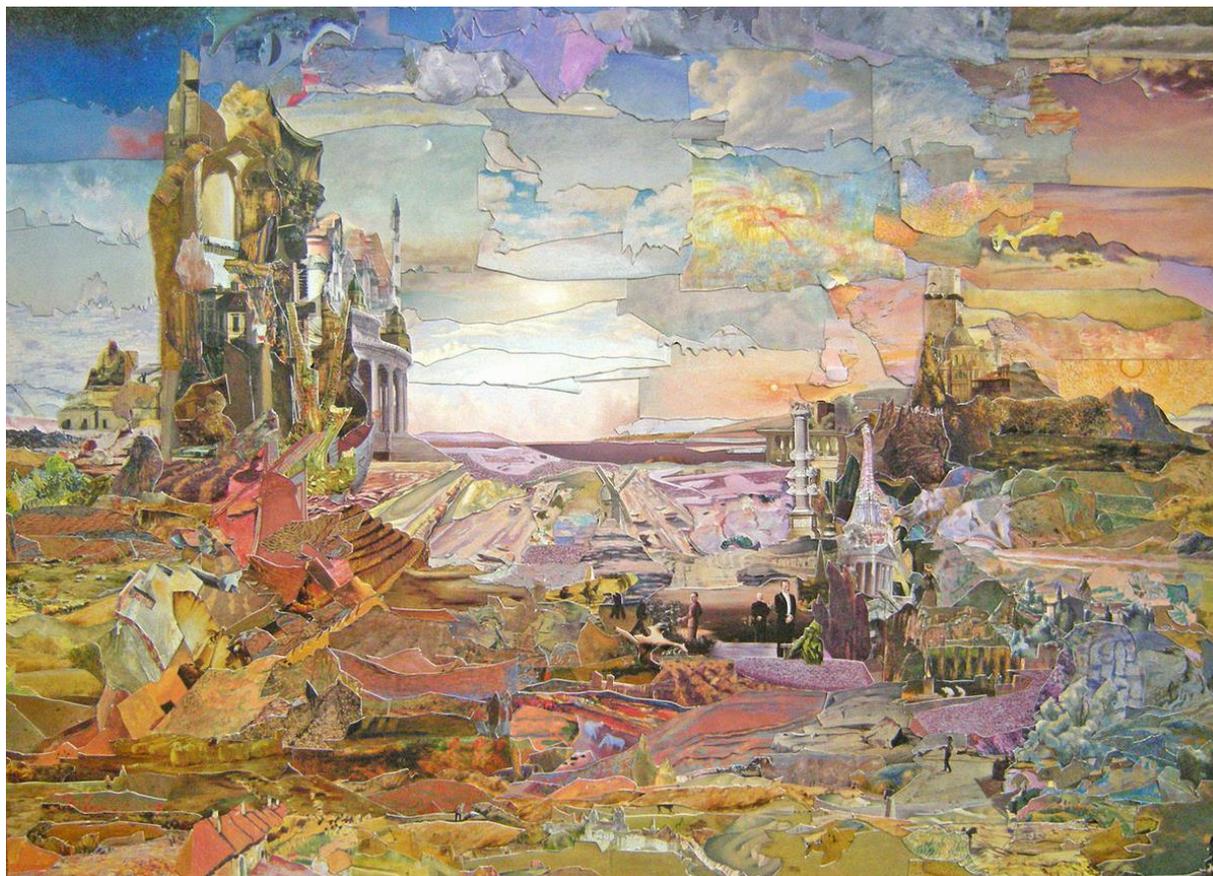
http://de.wikipedia.org/wiki/Hendrikje_K%C3%BChne_und_Beat_Klein

H. Kühne a B. Klein: Pozdrav zo Švajčiarska (koláž z pohľadníc, 2004)

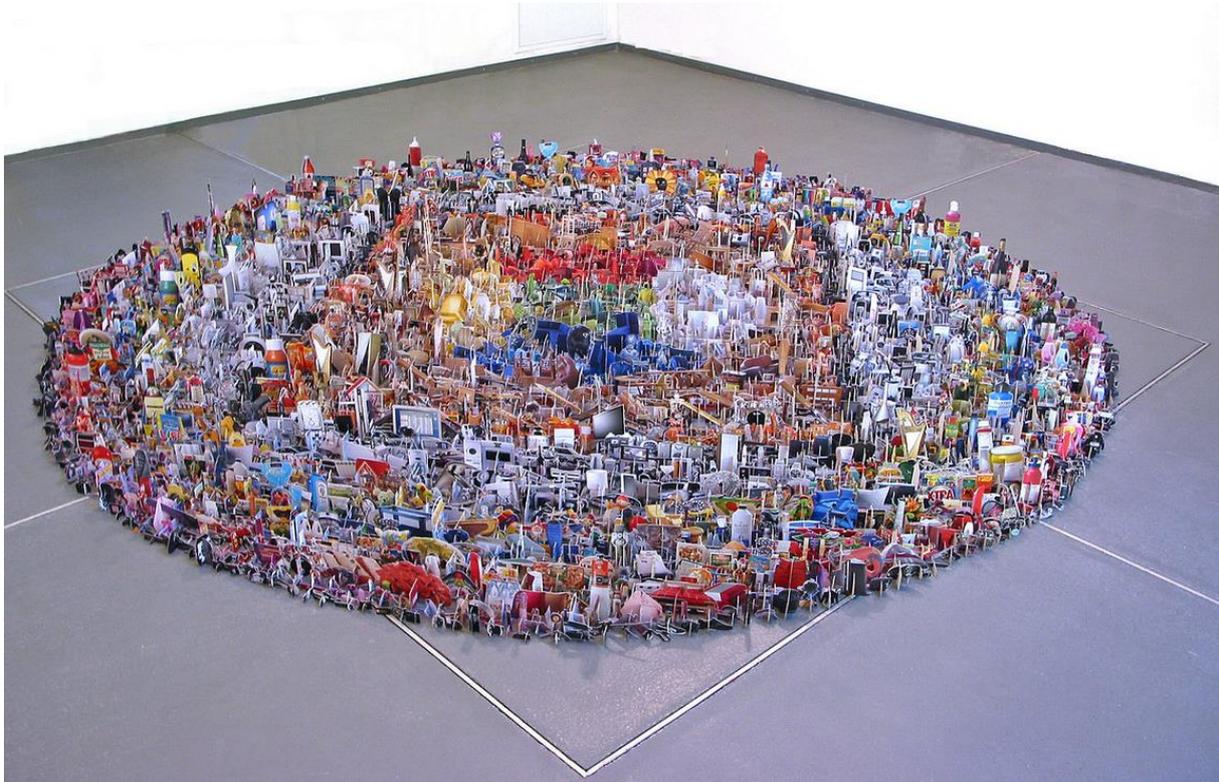
H. Kühne a B. Klein: Koláž z pohľadníc

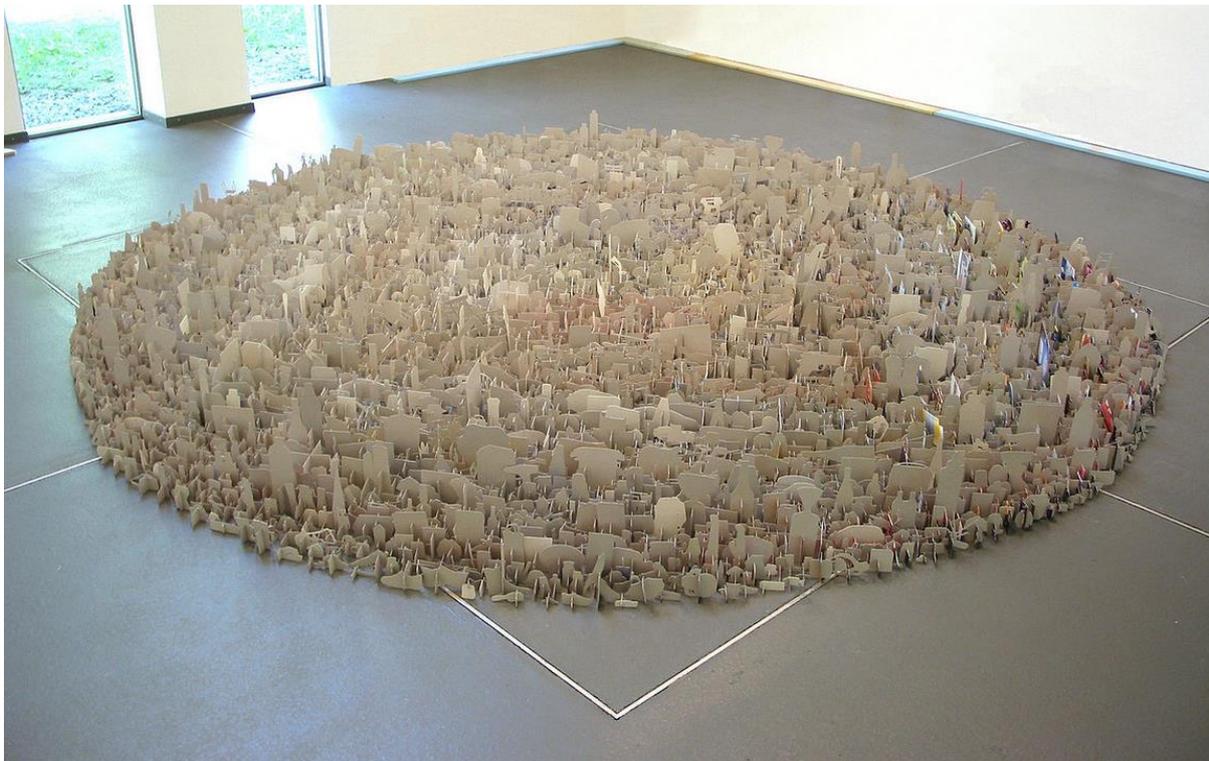
H. Kühne a B. Klein: Maľba podľa Claude Lorraina (koláž z pohľadníc)

H. Kühne a B. Klein: Maľba podľa Nočného lovu od Paolo Ucella (koláž z pohľadníc)

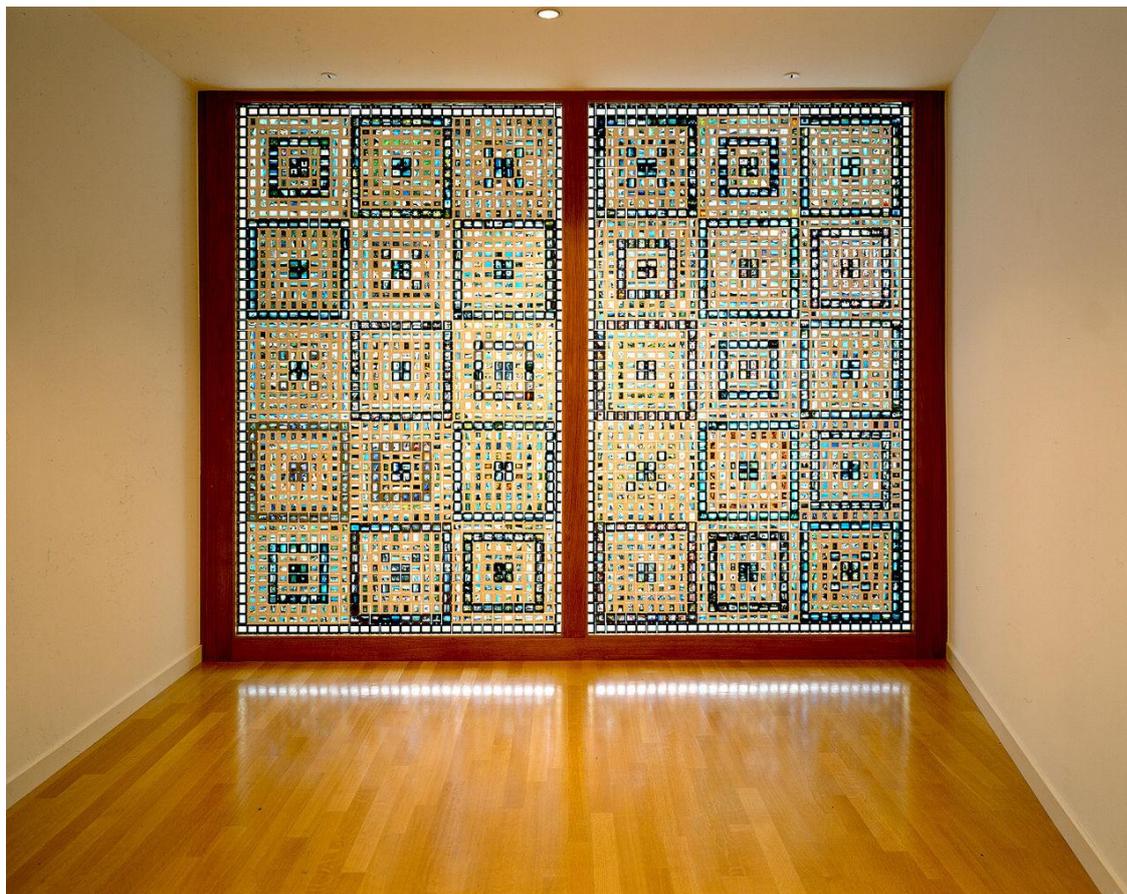
H. Kühne a B. Klein: Mandala (sochy z výrezov z tlačenej reklám, 2006)

H. Kühne a B. Klein: Mandala (sochy z výrezov zo zadnej strany reklám)

H. Kühne a B. Klein: Nádrž s rybami (skladačka z odrezkov, detail)

H. Kühne a B. Klein: Zdieľané spomienky (inštalácia, pohľadnice na oknách, 1999)

Kümmernis - Wilgefortis

Küng Erhart - (†1507); tiež Erhard Küng; švajčiarsko-nemecký sochár považovaný za najvýznamnejšieho sochára 15.st. v Bernu; pozri *švajčiarski sochári, nemeckí sochári*

http://it.wikipedia.org/wiki/Erhart_K%C3%BCng

E. Küng: Posledný súd (hlavný portál katedrály sv. Vincenta v Berne, Švajčiarsko, 1460-1480)

E. Küng: Panny múdre (hlavný portál katedrály v Bernu, 1460-1481)

E. Kűng: Panny nerozumné (hlavný portál katedrály v Bernu, 1460-1481)

Kűsell Melchior - (†1683); nemecký rytec, ilustrátor kníh, žiak *M. Meriana st.*

<http://www.webumenia.sk/katalog?author=K%C3%BCsell%2C+Melchior>

M. Küsell, C. Scretta: Búrka (medirytina, 1650-1680)

M. Küsell: Obetovanie Krista v chráme (medirytina, 1671)